

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠEŠŤNÁŠŤ STRANÁCH.

Predplatná cena:
 Na celý rok — — 4 koruny — hal.
 Na pol roka — — 2 „ — „
 Na štvrt' roka — — 1 „ — „
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor:
Dr. ALEXANDER ERNSZT,
 páp. komorník.
 Za vydanie zodpovedný
JÁN MOLNÁR, prälát

Redakcia a vydavateľstvo:
 Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
 sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin
 ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify.
 Rukopisy sa nazpak nedávajú.

Volebné právo do vojny naru- kovaných.

Celá krajina zná stanovisko, aké kresťanská ľudová strana zaujíma o volebnom práve. *Kto je dobrý za vojaka, ten nech je aj ku tomu dobrý, aby bol voličom.* Toto bolo vždy a je aj prítomne zásadou krajinských vyslancov kresťanskej ľudovej strany. Za túto zásadu viacerí z nich aj počas terajšej svetovej vojny mohutné slovo zdvihli v zasadnutiach krajinského zákonodarstva a dôrazne žiadali, *aby volebné právo našich hrdinov na celý ich život zabezpečené bolo vpísaním do zákonníka krajinského.* My teda nemôžeme za to, že krajinské zákonodarstvo aspoň týmto spôsobom nedokázalo povďačnosť ku hrdinom, ktorí krajinu svojou krvou a svojím životom bránia. Krajina nedala nám toľko hlasov a toľko ablegátskych mandátov, aby sme naše návrhy, to čo ľudu za dobré uznávame, v krajinskom sneme väčšinou hlasov previesť mohli. Tí ale, ktorým obecnosť krajiny dala väčšinu, ako všetky návrhy k dobrému ľudu, tak aj tento, považujú za opovážlivý, ktorý neslobodno previesť.

Následkom toho všetky snahy kresťanskej ľudovej strany, aby volebné právo rozšírené bolo a aby tým viacej ľudí prišlo ku právu rozhodovať v krajinských záležitostiach, nedosiahly žiadneho výsledku a v platnosti ostáva i naďalej väčšinou pracovnej strany vyneseny XIV. zák. článok roku 1913. Tento zákon síce tiež obsahuje aké-také rozšírenie volebného práva, lež práve ohľadom na terajšiu vojnu, uzaviera v sebe aj to nebezpečie, že jeho nariadenia budú zcela ničomné. V smysle zákona pracov-

nej strany totiž, voličov treba popísať v prvej polovici každého roku. Sostaviť treba nasledujúci rok platné menoslovy voličov, bo pri volbe krajinských vyslancov len tí môžu hlasovať, ktorých mená vpísané sú do menoslova na ten rok platného. Tieto menoslovy zostavujú v mesiaci *marci* a *apríli*, v mesiacoch *máj* a *júni* ale možno reklamovať, keď dakto z volebného menoslova vystal, alebo iný do neho nespravodlive bol vpísaný. Prítomne ale najviac voličov nachodí sa v strelných zákopách, nemôže ísť na obecný dom reklamovať hlasovacie právo. V Rusku, na Doberdovskej planine alebo na gréckej hranici naši hrdinovia darmo by chceli prezrieť tie lajstre popísaných voličov, aby sa presvedčili, či ich mená v nich predchádzajú. Veľmi ľahko sa teda môže stať, že tisíce a tisíce voličov nespravodlive vystane z volebných menoslovov nadovšetko v takých okresoch, kde popisujúca komisia, pre daktorú politickú stranu už včul zabezpečiť chce víťazstvo pri krajinských voľbách. Vláda síce osvedčila sa v krajinskom dome, že komisiám voličov popisujúcim prisne naloží, aby z menoslovov voličov nikoho nevynechali, ktorý aj prítomne nepremeniteľne právo má ku hlasovaniu pri voľbách; zo zkušnosti ale známo je vôbec, že takéto nariadenia na premnohých miestach ani za mak si nevšímajú.

My sami teda máme sa o to starať, aby ku nám patriaci, čo prítomne nachodia sa na bojišťa, nevystali z volebných menoslovov. Toto je tým potrebnéšie, *bo krajinské zákonodarstvo, ktoré zostavené bude po vojne, rozhodovať musí nad takými otázkami, s akými sa posiat*

ešte nikdy nezaoberalo. Aby sme iné nespomenuli, nového zákonodarstva vážnou úlohou bude, vynajst prostriedky, akými zabezpečené má byť splácanie úrokov od miliardov válečnej požičky, bez toho, aby na pospolitý, obecný ľud uvalené boly nové neznesiteľné dane. Je to teda veľmi dôležitá vec, akí ľudia budú do krajinského domu vyvolení, či takí, čo opravde zastupujú záujmy ľudu a či takí, čo ich poslanske práva vybavujú na žinke veľkých pánov? Ako že si teda do krajinského domu vyvoliť môžeme našich, nám prajných zastupiteľov, keď naši ľudia vystanú z volebných menoslovov? Pri budúcich voľbách teda už teraz popredku môžeme prehrať, jestli sa dôkladne nestaráme o to, aby naši ľudia z volebných menoslovov vynechaní neboli.

Tí, čo doma poostali, na každý pád obrániť majú tak svoje, ako aj volebné právo tých, čo sú na bojištiach. Majú to urobiť tak z povďačnosti ku týmto hrdinom, ako aj vo svojom vlastnom záujme, aby si zabezpečili slovo a vplyv pri riešení záležitostí a osudu krajiny. Volebný zákon dostatočného spôsobu poskytuje ku tomu, že keď zostavený menoslov na obecnom dome verejne predložený je ku prehliadnutiu, každý, čo v ňom dajakú chybu najde, proti nemu ohradzovať sa môže. Protestovať môže nielen proti tomu, keď jeho samého z menoslova vynechajú, lež aj proti tomu, keď tam nenajde takých, ktorým volebné právo patrí alebo keď do volebného menoslova vpísali takých, čo v žiadnom páde nemajú nárok na volebné právo. Opierajúc sa na toto nariadenie, našim susedom, známym, pokrevným, priateľom a všetkým, čo s nami patria ku jednej strane, preukázať máme tú priateľskú službu, že si všetko na tom záležať dáme, aby ich mená do volebného menoslova napísané boly. Aspoň týmto máme sa im za to odslúžiť, že všetko čo majú, obetujú za nás.

Zabezpečme im ich volebné právo, bo toto po vojne bude mať nesmierne veľkej významnosti následky. Všetky vydobité úspechy vojny, sú neodškriepiteľnou zásluhou ľudu. Po vojne ale také zákonodarstvo, v ktorom neni sú vo väčšine vyslanci prajní a náklonní ľudu odškriepiť mu môžu všetky zásluhy, úspechy a práva. Preto tí, čo nachodia sa na bojištiach, nech i ďalej bojujú zmužile a hrdinsky, aby nielen zabezpečili, lež

aj zvýšili posiaľ dosiahle úspechy, všetci ale, čo sa doma nachodia, nech žiarlive chránia a bránia naše občianske práva, aby čo vyhráme na bojištiach, neprehrali sme doma.

Stručný prehľad najnovších válečných udalostí.

Zastupitelia Anglicka, Francúzska, Talianska a Ruska minulého týždňa v Paríži vydržovali konferenciu, v ktorej po mnohých hostinách uzavreli, že proti Nemecku, monarchii, Turecku a Bulharsku v jednom čase na celej čiare začnú novú ofensívu a všetko vynaložia na to, aby tieto mocnosti vyhladovali.

Berlinské noviny «Lokalanzeiger» pojednávajú o uzavretíach parížskej konferencie štátov antantu rozvinujú: Za veľkým hlukom oznamovanými uzavretiami našich nepriateľov už tak často nenásledovali veľké skutky, že nás nenastrašia ani uzavretia, ktoré prejavujú takú nepoklätiteľnú vôľu zničiť nás. *Osud Európy rozhodnú veľké bojišťa.* Keby sa vojenským vodcom antantu podarilo previesť veľkú spoločnú akciu, o ktorej už tak dávno snívajú, *vtedy my na každý pád stojíme hotoví ku jej privítaniu.*

Na neprajné polozenie antantu poukazuje aj ten najnovší attentát, aký najnovšie Anglicko spáchať strojí sa proti Holandsku od ktorého žiada, aby anglické čaty dovolilo do Francúzska prevážať cez holandské územie. Proti tomuto attentátu Holandsko hotové je ohradzovať sa nielen diplomatickou cestou, lež vystúpiť aj zbrannou silou.

Rusi v útokoch pri Rige, Dünabugu a Jakobstadte behom osem dní utratili 140 tisíc vojakov a ich ofensívu proti frontu maršalla Hindenbura celkom zastavili.

Nemeckí letúni na anglické brehy a mestá znovu hádzali bomby.

O ďalších udalostiach svetovej vojny podávame nasledovné úradné zprávy:

Udalosti svetovej vojny.

Vojna proti Rusom.

O udalostiach bojišťa proti Rusom, hlavný válečný uhorsko-rakúsky stán vydal nasledovné úradné zprávy:

24. marca. Polozenie je nezmenené.

25. marca. Na Strype, od Burkanova na severovýchod, honvédske oddelenia po odrazení jedného silného ruského útoku *vnikli do zákop nepriateľa a rozváľaly jeho ochranné diela.*

26. marca. Významnejšej udalosti niet. — V ruskej zpráve spomenuté — udajne na Dnjestri pri Lačiči svedené boje — prirodzene boly len srážky predných vojov. Z našej strany chodily tam len výskumné čaty, ktoré v páde bliženia sa silnejších nepriateľských oddelení, prirodzene musely sa vrátiť do hlavnej posície.

Proti hlavnej posícii Pflanzler-Baltinovej armády Rusi v posledné týždne vôbec sa ani nepokúsili o útok.

27. marca. Na ruskom bojišti niet novej udalosti.

28. marca. Od Bojanu na sever Rusi, keď naše prekážky miestami rozhodli, opätovne sa pokúsili vniknúť do našich posícií. *Všetky útoky so značnou ztrátou nepriateľa sme odrazili.*

Od ústia Strypy na severovýchod nočný pokus ruských oddelení o napredovanie zmaril sa už na základnom účinku našich mín na prednom priestore.

Na bessarabskom fronte a pri Olyke nepriateľove delostrelectvo živšie páliło.

29. marca. Včera činnosť letúňov z oboch strán bola dosť živá. Viac nepriateľských lietacích strojov naša palba a naši letúni prinútili vrátiť sa. Jedon ruský biplan, ktorý naše delostrelectvo sostrelilo, od Bučeču na východ spadol za čiarami nepriateľa. Naši letúni hojne a so spozorovaným výsledkom hodili bomby na niekoľko obcí za ruským frontom.

Ináč niet významnejšej udalosti.

30. marca. Na ruskom bojišti miestami bol len boj predných stráž.

Nemecko-ruská vojna.

O udalostach východného bojišta proti Rusom, hlavný válečný stán nemecký vydal nasledovné úradné zprávy:

24. marca. Kým vo dne Rusi odhodlali sa len na jedno silné vytrhnutie, pri jakobstadtskom predmostí, od Buschhotu na východ, v noci urobili proti nám opätovné útoky od železnice Mitava—Jakobstadt na sever, taktiež sa pokúsili o prekvapujúci útok proti nám od Dünaburgu na juhozápad a proti nášmu frontu od Widsy na sever v neprestajných prudkých útokoch vyčerpávajú svoju silu. *V našej palbe všetky ich útoky, najpozdnejšie pred našimi prekážkami, pri ich ťažkých ztrátach, sa rozpadly.* Ďalej na juhovýchod novšieho útoku sa nestalo.

25. marca. Od Jakobstadtu na západ Rusi po hodení do boja čerstvých sibírskych čiat a po silnej delostreleckej príprave opäť útočili, ich útok ale *s ťažkými ich ztrátami sa rozpadol.* Menšie vytrhnutia od Jakobstadtu na juhozápad a od Dünaburgu na juhozápad ľahkým spôsobom sme odrazili. Od Widsy na sever proti nášmu frontu aj v noci opakované *všetky napínania nepriateľove zostaly celkom bezvýsledné.* Ďalej na juh na okolí Naročského jazera nepriateľ včera obmedzoval sa na kanonádu.

26. marca. Rusi včera ani pri jakobstadtskom predmostí, ani od Widsy na sever neopakovali svoje útoky. Viac vo dne od Dünaburgu na juhozápad a na juh pokúsených vytrhnutí už ďaleko pred našimi prekážkami v našej palbe sa rozpadlo. Proti nášmu frontu od Postavy na severozápad a medzi Naročským a Višnievským jazerom nepriateľ v noci s veľkými silami, ale bezvýsledne a s veľkými obeťami znova začal boj. Od Postavy na juhozápad jeden dôstojník a 135 mužov padlo do nášho zajatia.

27. marca. Rusi proti frontu, ktorý stojí pod vedením maršalla Hindenburga, včera so zvláštnou prudkosťou obnovili svoje útoky. Tak, hodením do boja takého množstva ľudí a streliva, na aké na východnom bojišti dosiaľ nebolo príkladu, vrhli sa na nemecké čiaru od Jakobstadtu na severozápad. Utrpeli tomuto zodpovedajúcu ztratu bez toho, že by boli docielili akýkoľvek výsledok.

Pri Velikom Sele (od Widzy na juh) naše predné voje v zdarnom boji zajaly 57 Rusov a ukoristily dve strojové pušky.

Opakované napínania Rusov proti našim posíciám od Postavy na severozápad sa úplne zmarily.

Keď sme od Naročského jazera na juh viacnásobný silný útok časti troch ruských armádnych sborov odrazili, západnopruské pluky pri Mokrzyce prešli do protiútok, aby si späť zadovážily tie delostrelecké pozorovacie miesta, ktoré počas odklonenia nášho frontu 20. marca boly utratily. Hrdinská čata svoju úlohu v plnej miere riešila a medzi tým, ako aj počas odrazenia nepriateľských útokov *zajali sme 21 dôstojníkov a 2140 mužov* a ukoristili sme početné strojové pušky.

Naši letúni na železničné stanice v Dünaburgu a Vilejke a na železničné stavby na čiare Baranoviče—Minsk hodili bomby.

28. marca. Rusi proti nemeckým čatám, ktoré stoja pri Postave, znova čerstvé zástupy hnali napred. Čaty saarbrücker armádneho sboru voči každému útoku nepriateľa hrdinsky vytrvajú. Pred Brandenburgčanmi, Hanoveranmi a Halleanmi, ktorí bojujú pri ich boku, *s veľmi ťažkými ztrátami nepriateľa zmarily sa útoky dvoch ruských divízií;* útoky vlniste nasledovaly jedon za druhým.

Ten istý osud stihol aj v noci opakované pokusy Rusov, ktorými chceli späťvydobíť pri Mokrzyce utratené územie.

29. marca. Kým Rusi včera svoj útok na severných odsekoch nezopakovali, od Naročského jazera na juh vo dne v noci ďalej marne napínali svoje sily. Naše vojsko zčiasťky v bodákovom boji nepriateľa *sedemkrát odrazilo.*

Nemecké tietacie roje s dobrým výsledkom hodily bomby na nepriateľské železničné stavby, zvlášte na železničnú stanicu v Molodečne.

30. marca. Rusi včera od Naročského jazera na juh *prestali útočiť.* Ich delostrelectvo tu, jako aj od Jakobstadtu na západ a od Widsy na sever vyvinulo ešte živú činnosť. Pri Postave nastala tichosť.

Vojna proti Talianom.

O udalostach na talianskom bojišti hlavný válečný stán uhorsko-rakúsky vydal nasledovné úradné zprávy:

24. marca. Nepriateľ bombardoval mestá Goricu a Rovereto.

Inej udalosti sa nestalo.

25. marca. Položenie je nezmenené.

Bulharský cár na hlavnom stáne nemeckom: Na ľavej strane nášho vyobrazenia nemecký cisár v rozhovore s jedným bulharským generálom a z pravej strany bulharský cár v rozhovore s maršallom Mackensenom.

26. marca. Talianske delostrelectvo Doberdovskú planinu, odsek Fella a jednotlivé posície tyrolského frontu držalo pod palbou. Od odseku Plöcken na východ naše čaty vnikly do jednej talianskej posície. — V údolí Sugana pri Marteri odrazili sme jeden útok nepriateľa.

27. marca. Včera na viac miestach frontu bol prudký boj.

Pri gorickom predmostí naše rojská zaujaly celú nepriateľskú posíciu nachodiacu sa pred severnou časťou výšín Podgorských. Tu zajaly 525 Talianov, medzi nimi 13 dôstojníkov.

Na odseku Plöcken nepriateľ posily postaviac do boja, marne sa usiloval zpätvydobíť vyrvané mu zákopy. Rozmer boja vzrástol a trval celú noc.

Na tyrolskom fronte bol len delostrelecký boj. Talianske delostrelectvo vzalo pod palbu Caldonazzo v údolí Sugana.

29. marca. Pri gorickom predmostí a na odseku Doberdovskej planiny delostrelecký boj aj včera trval až do noci, ale novšieho útoku sa nestalo.

Od Selzu na východ Taliani vnikli do niekoľkých našich zákop; tieto zákopy teraz očisťujeme od nepriateľa.

Na odseku Plöcken naše čaty znova odrazily niekoľko vytrhnutí nepriateľových.

30. marca. Na gorickom odseku znova vo dne v noci trvá pudký boj. Pri predmostí na oboch stranách pustily sa do boja veľké sily. Naše vojská zajaly tu 350 Talianov, medzi nimi 8 dôstojníkov.

Na odseku Doberdovskej planiny delostrelecký boj je mimoriadne živý. Na výšinách od Selzu na východ o niekoľko zákop opäť sa vedie boj.

Jeden náš námornícky letúnsky roj na talianske batterie pri ústi Sdobby výdatne hádzal bomby.

Na odsekoch Fella a Plöcken, na fronte Dolomitov a pri Rive je delostrelecký boj.

Krest'anský svetový názor je blahonosný bez výmienky pre každého.

Vojna Nemcov proti Francúzom a Angličanom.

O udalostach západného bojišťa proti Francúzom a Angličanom hlavný válečný stán nemecký vydal nasledovné úradné zprávy:

24. marca. V Champagni, na ceste Somme—Py—Souain v Argonnách, na území Maasu a po Mosel prudkosť delostreleckých bojov sa zčiasťky zvýšila. Od Haucourta na východ, využívúc predvčerajší zdar, ešte niekoľko nepriateľských zákop sme obsadili, medzičím počet zajatcov zvýšil sa na 32 dôstojníkov a 879 mužov.

25. marca. V položení od včerajška podstatnej zmeny nenastalo. Na území Maasu bol zvlášte čulý delostrelecký boj, počas ktorého Verdun od palby kanónov vzbĺkol plameňom.

26. marca. Včera podarilo sa ustáliť dobrý výsledok nášho výbuchu, ktorý sme od Vermellesu na severo-

východ predošle previedli. V jame výbuchom spôsobenej leží jedno nepriateľské pancierové pozorovacie miesto. Viac anglických zákop bolo zničené.

Od Neuville na severovýchod jedno malé nemecké oddelenie po zdarnom výbuchu dľa plánu, cieľom výskúmania vtrhlo do nepriateľskej posície a privedúc so sebou i zajatcov sa vrátilo.

Na okolí pevnosti De la Pompelle (od Reimsu na juhovýchod) pokúsený francúzsky plynový útok ostal bezvýsledný.

V Argonnách a na území Maasu delostrelecký boj miestami stal sa znova veľmi prudkým. V hore Caillette (od pevnosti Douaumont na juhovýchod) svedené nočné ručné zápasy pre naše čaty skončily sa s dobrým výsledkom.

Od Cellesu na severovýchod vo Vogézoch rozsiahlym výbuchom nepriateľ sám sebe zapríčinil značnú škodu. Naša posícia ostala neurazená.

Slávnostný pochod bulharského jazdeckého pluku.]

Pri St. Quentine jeden anglický biplan neporúchaný sa nám dostal do rúk. V hore Caillette jeden francúzsky lietací stroj po povetrom boji spadol a dodrúžgal sa.

27. marca. Angličania dnes ráno svojim veľmi rozsiahlym výbuchom v dĺžke vyše 100 metrov porúchali našu posíciu pri St. Eloi (od Yperna na juh) a tam sa nachodiacej stotine zapríčinili ztratu.

Na okolí od Vermellesu na severovýchod v podkopovom boji mali sme zdary a priviedli sme zajatcov.

Ďalej od La Boiselle na juh (od Alberta na severovýchod) slabšie anglické oddelenia s našou palbou sme prekazili v tom, aby postúpili proti našej posícii.

Angličania v posledné dni opäť strleľali na Lens.

V Argonnách a na území Maasu delostrelecký boj len priechodne oslabil.

28. marca. Od St. Eloi na juh vyvinuje sa boj z blízka okolo jám, ktoré Angličania rozhodli, a na pripojujúcich sa čiarach.

O položení frontu, ktorý sa ťahá na oboch brehoch rieky Maas, niet čo novšieho oznámiť.

29. marca. Od St. Eloi na juh v boji ručnými granátmi opäť sme vyrvali Angličanom jednu výbuchom spôsobenú jamu, ktorú držali obsadenú.

Na ľavom brehu rieky Maas naše čaty od Malancourta na sever v šírke asi 2000 metrov za cenu nepatrnej svojej ztraty *útokom dobily francúzske posície* v hĺbke viac čiar a vtiahly aj do severozápadnej časte dediny.

Nepriateľ v neranených zajatcoch 12 dôstojníkov a 486 mužov, ako aj jeden kanón a 4 strojové pušky nechal v našich rukách. S týmto sme bezpochybne ustálili, že Francúzi na tomto bojišti hodili do boja dve novšie divízie.

30. marca. Na okolí Lihonsa jedno malé nemecké oddelenie vtrhlo do francúzskej posície a vrátilo sa s jedným kapitánom a 57 mužmi čo zajatcami.

Od rieky Maas na západ Francúzi silnou palbou pripraveným zopakovaným útokom chceli zpätvydobit lesné posície od Avocourta na severovýchod. Odrazili sme ich.

V juhovýchodnom uhle hory prišlo ku rozhorčenému boju z blízka, ktorý trval v noci, kým konečne *nepriateľ aj tu bol prinútený cúvnuť.*

Na oboch brehoch rieky Maas delostrelecký boj s veľkou prudkosťou trvá ďalej.

Poručík Immelmann od Bapaume na východ v povetrom boji toto už dvanáste nepriateľské lietadlo urobil bojaneschopným, jedon anglický biplan, ktorého cestovateľov sme zajali.

Nepriateľ hodil bomby na Metz; bomby jedného vojaka zabily, niekoľkých vojakov ale ranily.

Vojna na Balkáne.

Operácie uhorsko-rakúskych čiat na Balkáne.

Uhorsko-rakúsky hlavný válečný stán o udalostach bojišta na Balkáne podáva nasledovné úradné zprávy:

24., 25. a 26. marca polozenie na juhovýchodnom bojišti bolo nezmenené.

27. marca. Od Draču (Durazza) na východ našli sme dva talianske poľné kanóny so strelivom.

Polozenie je nezmenené.

28. marca. Na juhovýchodnom bojišti niet novšej udalosti.

Operácie nemeckých čiat na Balkáne.

O operáciach nemeckých čiat na Balkáne hlavný válečný stán nemecký vydal nasledovné úradné zprávy:

24. marca. Na okolí Gevgheli na oboch brehoch Vardaru v posledné dni viackrát povstal delostrelecký boj, ktorý ale nemal zvláštneho významu. Z jedného nepriateľského lietacieho roja, ktorý napadol Volovec od Dojranského jazera na západ, v boji jedno lietadlo sme sostrelili. Lietadlo padlo do jazera.

25. marca. Z príležitosti novšieho útoku letúňov jedno nepriateľské lietadlo v povetrom boji spadlo medzi dvoma frontami, kde ho palba našich kanónov zničila.

26. marca. Novšej udalosti sa nestalo.

28. marca. Čo odpoveď na nepriateľské letúňské útoky, urobené proti našim posíciam pri Dojranskom jazere, včera jedon nemecký letúňsky roj postúpil po okolie Saloník a hojne bombardoval nový prístav, petrolejový prístav, ako aj nepriateľský tábor od mesta na sever.

29. marca. Na juhovýchodnom bojišti polozenie je nezmenené.

30. marca. Na juhovýchodnom bojišti niet zvláštnej udalosti.

Vojna Turecka proti Rusom, Angličanom, Francúzom a Talianom.

Hlavný válečný stán turecký o udalostach bojišta proti Francúzom, Angličanom, Rusom a Talianom vydal nasledovné úradné zprávy:

Mezopotámsky front:

23. marca. Pri Felahie nepriateľské vojsko v sile asi dvoch bataillonov napadlo naše predné voje na pravom brehu Tigra. Po hodinu trvajúcim boji nepriateľa sme odrazili. Dňa 21. marca v noci naše lietadlá s výsledkom bombardovaly nepriateľské posície v Kut-el-Amare. V tú istú noc jedon náš hydroplán bombami útočil na nepriateľské lode, ktoré kotvily na ostrove Imbros v zálive Kefalos. Spozorovali sme, že všetky bomby výtečne dosiahly cieľa.

Jedna nepriateľská torpedová loď vyše 200 za lúpežníkov preoblečených vojakov so štyrmi plachtovými loďami pri obci Meumidili, v južnej časti zálivu Klarsumene vyložila na breh. Naše pobrežné brániace oddelenia, ktoré čo do počtu byly slabšie, napadly lúpežníkov, ktorí ani pod ochranou torpedovej lode neboli vstave udržať sa na brehu a náhle ušli na svojich ko-

ráboch pojmúc sebou asi desať oviec, ktoré ukradli obyvateľstvu.

Z ostatných frontov niet čo oznámiť.

24. marca. Z rozličných frontov neprišlo zprávy o významnej udalosti.

26. marca. Zmeny sa nestalo.

Kaukazský front:

Dňa 25. marca jedno nepriateľské výskumné oddelenie, ktoré pozostávalo zo slabých čiat jazdy a pechoty

podmorské lode, ktoré sa vo výške prístavu na Čiernom mori zjavily, urobily útok. Nepriateľské podmorské lode ušly, akonáhle videly, že ich jedno naše lietadlo začína prenasledovať.

Jedon náš lietací stroj preletel ostrov Imbros a hodil bomby na dopravné parolode v zálive Kefalos, ako aj na tri veľké šopy nepriateľských lietadiel. Dve bomby hodil na dopravné parolode a tri na šopy lietadiel, čím zapríčinil oheň.

Z ostatných frontov niet čo oznámiť.

Z talianskeho bojišťa: Cintor hrdinov medzi tyrolskými vrchami.

a urobilo proti nám útok, s jeho ztratami sme odrazili. Iného významného podujatia na tomto fronte nebolo.

Dardanellský front:

Naše pobrežné batterie svojou palbou odohnaly niekoľko nepriateľských torpedoborcov, ktoré križovali vo výške Dardanell. Tri nepriateľské lietadlá, ktoré preletely ponad Gallipolský polostrov, akonáhle sa zjavilo jedno naše válečné lietadlo, v smere Imbrosa odletely.

27. marca. Z rozličných frontov významnejšiu zmenu neoznamujú.

28. marca. Naše pobrežné delostrelectvo svojou palbou prekazilo, aby proti prístavu Zunguldak ruské

29. marca. Na rozličných frontoch významnejšej udalosti sa nestalo. Dňa 27. marca jedno naše lietadlo preletelo ostrov Lemnos a v prístave Mudros na nepriateľskú šopu hodilo štyri bomby, ktoré v šope vybuchily. Nepriateľské obranné kanóny a válečné lode v prístave začaly páliť na našich letúňov, ale bez výsledne.

Vojna na mori.

Bitka na Severnom mori.

Berlinská Wolffova kancelária oznamuje:

Dľa novšie potvrdených, z rozličných miest sem prišlých chýrov, dňa 29. februára v severnej časti Se-

verného mora medzi nemeckým pomocným križiakom «Greif» a medzi tromi anglickými križiakmi, ako aj jedným torpedoborcem bola bitka.

Loď jeho veličenstva «Greif» v bitke jedon veľký, asi 15.000 túnový anglický križiak výstrelom torpeda potopila a konečne sama seba vyhodila do povetria.

Z mužstva lode 150 ľudí padlo do válečného zajatia Angličanov; ich mená ešte nepoznáme. Angličania, ktorí prípad držia v najprísnejšej tajnosti, zatvárajú ich pred každým potykom s vonkajším svetom. Porobili sme protiporiadky.

Náčelník admirálskeho štábu.

Berlin, 27. marca. Wolffova agencia oznamuje: Dňa 25. marca ráno anglické morské válečné sily urobili letúňsky útok na severnú časť morského pobrežia severného Frízlandu. Útok letúňov sa úplne zmaril, ako to 26. marca vydaná úradná zpráva najvyššieho vojenského veliteľstva už oznámila.

Dve naše ozbrojené rybárske lode, ktoré konaly službu prednej stráže, padly v obeť anglickým loďom.

Naše námornícke lietadlá napadly anglickú morskú válečnú silu a mnohokrát ju trafily. Jeden torpedoborec ťažko porúchaly.

S nepriateľom, ktorý sa v noci s 25. na 26. marca utiahol, stretly sa len jednotlivé torpedové lode našej naskutku vyslanej morskej válečnej sily. Jedna naša torpedová loď sa dosiaľ ešte nevrátila.

Náčelník admirálskeho štábu.

Potopované a potopené parníky.

Londýn, 24. marca. (Reuter.) Anglický parník «Fulmar» potopili. 18 matrózov zachránili.

Washington, 25. marca. (Reuter.) Poštový parník «Englishman» potopili. Zpomedzi amerických štátnych občanov, ktorí boli na lodi, štyria zmizli.

Londýn, 25. marca. Anglický parník «Salydia» potopili. Cestovateľov a mužstvo zachránili.

Londýn, 26. Spoločnosť «Lloyds» oznamuje, že anglickú loď «Senaybridge» potopili. Mužstvo zachránili.

Londýn, 26. marca. Poštový parník «Sussex» potopovali. Loď zavliekli do Boulogne.

Londýn, 25. marca. «Lloyds» oznamuje, že parník «Seaserpen» potopili.

Londýn, 27. marca. (Reuter.) Anglický parník «Minneapolis», ktorý je vlastnosťou spoločnosti «Atlantic-Transport Co.», potopili. 11 ľudí zomrelo.

Londýn, 27. marca. Agencia «Lloyds» oznamuje z Doveru: Anglický parník «St. Cecilia» utonul. Mužstvo zachránili.

Londýn, 27. marca. (Reuter.) Potvrdzujú sa chýry, že na parníku «Sussex» bolo 25 Američanov, z ktorých 8 sa ešte nenašlo.

Činnosť podmorských lodí.

Londýn, 28. marca. Britský parník «Arne» potopili. Zo 6 dôstojníkov a 17 mužov pozostávajúce osobníctvo parníka vyložili na breh.

Parník «Manchester Engineer» potopili, mužstvo zachránili.

Britský rybársky dopravný parník «Cartun» potopili. Dvomi ľuďmi zachránili, ostatní deväť akiste prišli o život.

Zásady vojny podmorských lodí.

Hága, 29. marca. Dľa zprávy hollandských časopisov nemecká vláda cestou svojho hágskeho vyslanca pred zahraničným ministrom vyhlásila, že zásady, ktoré nemecká vláda svojho času dotyčne vojny podmorských lodí postavila a ktoré sdělila neutrálnym štátom, pranič sa nezmenily. Nemecké válečné lode majú prísny rozkaz, aby nenapadly žiadnu neutrálnu loď, keď nevyvinuje odpor alebo keď neurobí pokus ujsť pred podmorskou loďou.

Strach pred podmorskými loďami.

Rotterdam, 29. marca. Dľa zprávy londýnskeho časopisu «Daily Chronicle», za tri dni vyšlo na zrak loď v objeme 46.000 tún. «Daily Mail» hovorí: Musíme úfať, že anglická admirálie vstave bude postaviť sa voči nebezpečeniam, ktorými hrozia zdokonálené podmorské lode Nemecka.

Christiania, 30. marca. «Verdensgang» oznamuje z Londýna, že novšie zjavenie sa početných nemeckých podmorských lodí v blízkosti majáka Nordhinder budi vždy väčšiu obavu ohľadom na plavbu v kanáli. Domnievajú sa ale, že ochranné poriadky anglickej admirality postačia aj voči nepriateľským podmorským loďam nového typu.

Köln, 30. marca. «Kölnische Zeitung» oznamuje z Christianie, že hollandskí námorníci nechcú vplávať do anglických prístavov. Jestli sa toto váhanie v kruhoch neutrálnych námorníkov stane všeobecným, počet lodí, stojacich k službe anglickému obchodu, by vo vážnej miere klesol. Vzhľadom na nepriateľské podmorské lode v anglických prístavoch zadržali veľmi mnoho francúzskych a ruských lodí.

Vojna v povetří.

Zmarený útok anglických letúňov proti severnému Schleswigu.

Z dvoch matiek-lodí, ktoré sprevádzal roj križakov a roj torpedoborcov, včera ráno vyletelo 5 anglických vodných lietadiel (hydroplanov), aby v severnom Schleswigu napadly osadu našich vzducholodí. Zavčasu upovedomení obranci na ostrove Sylt a odtiaľ na východ nie menej ako tri z nich, medzi nimi jedno válečné lietadlo prinútili sletieť. V ňom sediaci, štyria anglickí dôstojníci a jeden poddôstojník, padli do nášho zajatia. Bomby len na okolí Hoyerskej hate shodili. Škody nespôsobili.

Bombardovanie Valony.

Veliteľstvo floty 30. marca vydalo nasledovnú úradnú zprávu:

Dňa 29. marca predpoludním štyri naše námornícke

Arciknieža Fridrich, hlavný veliteľ našej armády, a barón Hötendorfský Konrád, šéf generálneho štábu.

lietadlá pod vedením pvrúčka Konjoviča bombardovali Valonu (Vloru) a viackrát trafily batterie, úkryty, jednu šopu lietadiel, jedon sklad a francúzske lietadlo «Foudre». Napriek tomu, že prudko pálili na ne, všetky lietadlá sa neurazene vrátili.

Veliteľstvo floty.

Hádzanie bomb na Saloniky.

Sofia, 30. marca. (Zpráva generálneho štábu.) Dňa 27. marca z 15 nemeckých lietadiel pozostávajúca poveterná flotta bombardovala salonický prístav a anglicko-francúzsky tábor pri meste. Shodili 800 bomb, ktoré zapríčinili veľkú škodu. Letúni spozorovali výbuchy na sklade pri samej železnici, ako aj na jednej nepriateľskej lodi. Nepriateľské lietadlá pokúsili sa útočiť na roj nemeckých lietadiel. Ich pokus ostal bezvýsledný. Zpomedi anglických a francúzskych lietadiel štyri prišli sletieť. Ostatné musely odletieť.

Krátke válečné zprávy.

Ztraty Francúzov pred Verdunom.

Zürich, 30. marca. Parížsky časopis «Midi» v článku, ktorý censúra okypčila, prináša spoľahlivé dáta o ztrátach, ktoré Francúzi v obrane Verduna utrpeli. Z Francúzov 35.000 ľudí bolo ranených, 18.000 zmizlo. Počet mrtvých censúra vytrela. Vzhľadom na mimoriadnu prudkosť boja a mnohé boje z blízka, predpokladat možno, že počet mrtvých činí 30% ov ranených. Súhrnná ztrata Francúzov pri Verdune je teda asi 64.000 ľudí.

Osud Verduna.

Zürich, 31. marca. Vojskí zprávodajcovia neutrálnych časopisov, ktorí sa teraz vrátili z verdunského frontu, hovoria, že Nemci v poslednom čase získali mimoriadne veľký priestor, ačkoľvek vojenské vodcovstvo je veľmi opatrné, lebo chce šetriť ľudí. Dnes je už temer celkom isté, že Francúzi o krátky čas budú musieť alebo prepustiť Verdun, alebo pustiť sa do rozhodujúcej bitky. Vojskí odborník «Journal de Genève» píše: Vojenská prevaha Nemcov bije do očí a osud Verduna je zpečatený. Keď Verdun padne, aj odpor francúzskej armády bude zlomený. Čas tejto udalosti závisí od toho, že kedy začnú Nemci celou silou útočiť.

Vojenský gubernátor Paríža.

Paríž, 31. marca. (Havas.) Na zasadnutí ministerkej porady präsident Poincaré podpísal dekrét, v ktorom generála Dubail vymenúva sa za vojenského gubernátora Paríža a za hlavného veliteľa armád pred Parížom namiesto generála Manouryho, ktorý vraj zo zdravotných príčin zažakoval.

Rusi uznávajú nezdar svojej ofensívy.

Lugano, 31. marca. Petrohradský zprávodajca časopisu «Corriere della Sera» píše, že činnosť ruskej armády klesla následkom vzrastajúcich ťažkostí, ktoré

stojá v ceste napredovaniu. «Rječ» opisuje obrovskú silu nemeckých opevnení. Odmäk válečné operácie mimoriadne prekáža.

Korunná rada v Grécku.

Zürich, 31. marca. Z Athén oznamujú: Za predsedníctva kráľa Konstantina bola korunná rada, ktorá sa zaoberala so zahraničnou politikou Grécka. Korunná rada vyniesla uzavretie, že Grécko sa musí pridržať dosavadného svojho stanoviska, ktoré len vtedy zmení, keď to životné záujmy krajiny budú požadovať. Medzi náhľadom kráľa a vlády je úplná harmonia. O vládnej kríze nemôže byť ani reči a chýry o vymenovaní Venizelosa za ministerpredsedu sú celkom bezzákladné.

Athény, 31. marca. poloúradne oznamujú, že chýry o blízkom odstúpení ministerpredsedu Skuludisa sú bezzákladné. Skuludis používa úplnú dôveru kráľa a parlamentu a zostane na svojom mieste, aby pokračoval v dosavadnej politike.

Japonské lode Rusku.

Basel, 1. apríla. Dľa londýnskej zprávy agencie Havas, Japonsko znova prepustilo Rusku dve pancierové lode a jeden križiak, ktoré Japonci počas rusko-japonskej vojny ukoristili od Rusov.

Portugali.

Nemecku už aj Portugali opovedali vojnu. Angličania, aby pred povrchnosťou ako-tak zakryli svoje opravdové ciele, pustili sa do vojny s tým heslom, že sa oni chytili zbrane na obranu slobody národov. Nakoľko bolo toto heslo falošné, zrejme bolo každému pozorovateľovi vývinu svetovej vojny. Angličania s týmto heslom strhli na svoju stranu Belgičanov, ktorými bránili svoje brehy a nechali ich krváčať za anglické záujmy. Nakoľko bránia Angličania slobodu národov, to ukázali aj v Grécku, kde napriek všetkému protestovaniu gréckej vlády na gréckom území pri Slonikách postavili celé opevnenia. Vyhlásenie neutrality Grécka nič nebolo platné Angličanom, keď mysleli, že tam najdu sice posície proti našim balkánskym čatám. Jeden grécky ostrov za druhým napriek všetkým ohradzovaniam sa Grékov pozaujímali a dnes Angličania robia na gréckom území to, čo sa im ľúbi ku väčšej sláve toho hesla, že oni bránia slobodu národov.

Novšie Angličania zase obránili slobodu jedného národa. Anglická diplomacia vyhodila svoje siete na Portugalsko a u Portugalov, ktorí sú práve takí poplatiteľní kráľovrahovia ako Srbi, ľahko šlo Angličanom bránenie portugalskej slobody. Bude tomu teraz asi rok, ako anglickí agenti zavítali do Portugalska. Začali agitovať medzi rozčuleným ľudom, ktorý po kráľovražde a detronisácii v novej republikánskej štátnej forme nenachodil svojho uspokojenia. V prvý deň februára roku 1908. na ulici hlavného mesta Por-

tugalska guľami vraha mŕtvý padol portugalský kráľ Karol a jeho syn dedič trónu Ludvik Filip a o dva roky nato, 3. októbra roku 1910. detronisovali kráľa Dom Manuela, druhorodeného syna zabitého kráľa a vyhlásili republiku. Vrenie medzi ľudom ale ani potom neutíchlo, čo mali na starosti anglickí agenti a keď lanského roku predseda portugalskej republiky Arriaga silnými rukami začal pracovať na sriadení vnútorných pomerov a ukladať základy pokojného vývinu, Angličania jednoducho podkúpili vodcov demokratickej strany, títo sriadili revolúciu, prišlo anglické vojsko, námorníci a za pomoci týchto na predsednícky stolec posadili Bragu, v ktorom Angličania dostali svojho otrockého slúžobníka.

Portugali týmto obratom prišli cele o svoju slobodu. Čo anglická vláda chcela, to robili, lebo robiť museli, vystavujú svoju neutralitu na posmech svetu. Lífrovali muníciu pre antant, anglické a francúzske lode v portugalských prístavoch nachodily sklady uhlia a ochranu, ale Angličanom v súrach toto všetko nebolo dosť. Primali ministerpredsedu Alfonsa Kostu, aby smluvu s Nemeckom odhodil do koša a zajal nemecké lode, ktoré sa nachodia na portugalských vodách. A keď toto portugalská vláda urobila, potom na anglickú radu zhabané nemecké lode dala do árandy anglickej vláde.

Samo sebou rozumie sa, že na takéto zlodejské pokračovanie Nemecku nepozostávalo iné ako vyhlásenie válečného stavu voči Portugalsku. Portugalsko so svojou všetko spolu asi 100.000 hláv čítajúcou nesriadanou armádou v obrovskom boji stojacích štátov nepadá už na váhu, ale vťahnutie Portugalov do vojny charakterisuje polozenie jak Angličanov tak celého antantu. Poukazuje na falošnosť anglického hesla o obrane slobody národov a zároveň svedčí o tom, že jako slabo musí stáť to silné Anglicko na mori, keď sa už aj zlodejstvom domáha cudzích lodí. Že ale antantu aj takéto služby sú vitané a že Anglicko a jeho spojenci v Portugaloch našli seberovných, na tom sa neslobodno čudovať. Antantisti našli jeden druhého. Ako by ich bol povyberal. Kolkokolvek kráľovrahov sa našlo v Europe, všetcia sú tam v antante. Tešia sa jeden druhému. Že ale od takejto vyberanej spoločnosti boj s čestnou zbraňou nemožno očakávať, to sotva treba vysvetľovať.

Prečo zvíťazi Nemecko.

Túto otázku pretriasa jedon berlínsky publicista vzhľadom na výhodné polozenie ústredných mocností na bojišti. Naši nepriatelia majú viac ľudí, na mori sú mocnejší a predsa ústredné veľmoci víťazia. Na toto povedia, že sa Nemci lepšie chystali na vojnu. Ale to neni pravda. Štyrma týždňami pred vojnou v Nemecku ešte nikto nerátal na vojnu. Ba boly nádeje, že sa vzkrsnuté protivy podari vyrovnáť. Rusko stále mobilisovalo a ruskí panslávi stále agitovali. Ale keď vojna

vypukla, dokazovalo sa, že v Nemecku rýchlejšie a ľahšie vedia previsať mobilisáciu než inde. Nemecko malo viac ťažkých diel než Francúzsko a malo aj vojensky sriadené vzducholode a lietacie stroje. Francúzi mnoho rozprávali o vojne, ktorá prv alebo neskôr musí vypuknúť, ale miesto mnoho rečí mali sa lepšie chystať. Dobrá organisácia zabezpečila Nemecku zdar.

Nepriateľ veľmi rátal na to, že Nemecko vyhľaduje, viac rátal na toto než na víťazstvo na bojišti. Keďby Nemecko bolo rátalo na dlhú vojnu, bolo by si mnoho všeličoho zaopatřilo, lebo veď známe je, že Nemecko je aj v čas pokoja utisknuté na dovoz potravín z cudzozemska. Ale dobré podelenie odstránilo nebezpečie. V Nemecku hneď porobili poriadky, aby nikto viac nestrovil, jako mu je potrebné. Cedule na chlieb odpomohly nesnádzam. Nebezpečie hrozilo aj nemeckému priemyslu. Nebolo dosť surovín ku spracovaniu. Ešte ani materiálu na strelivo nebolo nadostač. Ale Nemci aj tomuto vedeli odpomôcť. Nemecký priemysel prispôsobňoval sa ku okolnostiam. Dielne zmenily svoju výrobu a začaly dorábať muníciu, miesto hračiek začaly dorábať šrapnelly a v kníhväzačských dielňach začaly zhotovovať sedlá. Ku pušnému prachu potrebnú sanitru vyťahujú z povetria, takto dorobili do konca minulého roku 300.000 tonn sanitry. Celulosu upotrebujú miesto strelnej bavlny a mnohé látky, ktorých nemajú, nahradili inými.

Ponevác bolo málo mede, priemyselníci začali zhotovovať rozličné liatiny, ktoré môžu meď nahradit. Gáfor zhotovujú z terpentínu a kaučuk z rozličných surovín. Miesto z konóp pletú povrazy z papieru. Stroje prerobili, aby menej oleja potrebovali. Týmto usporili ročite 80 millionov mariek. Mydlo zhotovujú novým spôsobem z takých látok, na ktoré predtým ani nemysleli. Organisovali sa teda v každom ohľade, aby nahradili tie články, ktoré predtým z Francúzska a z Anglicka dovážali.

Nemecko stalo sa neodvislým od cudzozemska, všetko samo zhotovuje. Aj v poľnom hospodárstve docielili to, že sa tam na jednom hektáre viac urodí než bárske inde, vzdor tomu, že je pôda nie tá najúrodnejšia. Nemci radi zakládajú spolky, v ktorých sa organisujú. A toto ich urobilo veľkými. Terajšia vojna ukázala, že jakú veľkú významnosť má organisácia.

Pobočné zárobky.

Že sa pobočný zárobok zide každému, to nám veru netreba dokazovať. Výdavky ustavične vzrastajú, všetko dražie, človek sa tedy musí starať, aby svoje výdavky vedel zaokrývať. Preto my neprestávame upozorňovať našich čitateľov na tie pobočné zamestnania, ktoré sa dobre odplácajú a veľkej, namáhavej práce predsa nevyžadujú. Medzi takéto patria jednotlivé odvetvia domáceho priemyslu, ako je pletenie košov, strúhanie obrúč, lopát a iných drevených vý-

robkov, ktoré sa obzvlášť v zime, keď na poli roboty niet, dobre odplácajú. V lete ale, keď je už viac práce na poli, výnosným pobočným zamestnaním je pestovanie hodvabníkov.

Na našich Horniakoch sú také kraje, kde húsenicu hodvabníka ani nepoznajú. A veru je toto veľmi užitočná húsenica, lebo z vlákeniek, do ktorých je ona zakuklená, dorába sa drahý hodbáv. V Taliansku chudobní ľudia z týchto húseníc majú najväčší dôchodok. Hodbavníkov chovajú už aj u nás na niektorých vidiekoch a chudobní obyvatelia patričných vidiekov ročne už asi šesť millionov korún dostanú za dochovávanie týchto húseníc. Chovanie hodbavníkov pre chudobných ľudí preto má veľký význam, lebo ku tomuto zamestnaniu netreba zakladný kapitál, netreba takmer žiadne vystrojenie, pretože vajička týchto húseníc dávajú zdarma a predsa sú také robotnícke rodiny, ktoré ročne aj 200—300 korún zarobia s týmto pobočným zamestnaním.

Keď je teda hodvabníctvo také výhodné a také výnosné zamestnanie, prečo by že sa nemohli s ním zaoberať aj naši Horniaci, ktorým sa toho pobočného zárobku veru veľmi zide?

— Dobre, dobre! — povedia mnohí — ale ako sa máme ku tomu prichytiť, ako to začať?

Kde v obci alebo v chotári je aspoň sto morušových stromov (drevené jahody, eperfa), tam, jestli toto oznámia hodvabníckemu dozorstvu v Szekszárde (Selyemtenyésztési felügyelőség, Szekszárd), naskutku porobia prípravy ku zavedeniu dochovávanie húseníc hodvabníka.

Áno, áno! Ale kde niet takých stromov? Tu sa vari nikdy nemajú prichytiť ku chovaniu hodvabníka? Kto by toto radil, ten by nebol priateľom chudobného ľudu.

Tam, kde morušových stromov nemajú, tiež menované dozorstvo pre hodvabníctvo prispeje pomocou, lebo pošle mladé stromky moruše na presádzanie, ktoré obecné predstavenstvo dá vysadiť okolo ciest a verejných pastvín. Ktoré obecné predstavenstvo dobrobyt svojich spoluobčanov nosí na srdci, aj v tomto ohľade iste vykoná svoju povinnosť. Samým občanom stojí potom v záujme, aby na verejné priestory vysadené stromky moruše zlí ľudia alebo roztopašná mládež nepovytínala na bičiská, ale aby ich radšej ochraňovali a opatrovali.

S dochovávaním hodvabníka môže sa zaoberať aj ten najchudobnejší človek; môže sa s tým zaoberať sklúčená starenka práve tak, ako aj nedospelé dieťa.

Že jako sa treba prichytiť ku chovaniu hodvabníka, to teraz tu preto nenapíšeme, lebo jestli sa v jednej obci najde aspoň 20 takých familií, ktoré sa chcú zaoberať s hodvabníctvom, do tej obce i tak zdarma príde odborný znalec dozorníctva pre hodvabníctvo, ktorému za jeho ustávanie ani len haliera netreba platiť, a patričné familie naučí, ako treba chovať hodvabníkov. Odborný znalec v patričnej obci ostane za 6—7 týždňov.

Tolľkoto času je totižto potrebné, aby si ľudia osvojili ku hodvabníctvu potrebné známosti.

Skutočne sám sebe škodí, kto nepíše hodvabníckemu dozorstvu do Szekszárdu a kto sa nezaobera chovaním húseníc hodvabníka. Toto pobočné zamestnanie vyžaduje veľmi málo roboty a je predsa veľmi výnosné.

Dobre bude, keď sa aj o tejto veci už teraz pred jarou medzi sebou poshováráme.

Chovanie koní zemiakami.

U nás ešte všeobecne panuje tá mienka, že kone ovsom treba chovať a len v posledných časoch začínajú koňom dávať aj kukuricu. Toto je ostatne prirodzené, lebo pre naše kone horúcej krvi najprirodzenejším krmivom je skutočne ovos. Ale odtedy, od kedy na niektorých našich vidiekoch začínajú chovať ťažšie kone chladnejšej krvi, aj krmenie koní sa zmenilo. Preto nebude od veci spomenúť, že v cudzozemsku, kde sú ťažšie kone väčšmi rozmnožené, kone chovajú zemiakami. V Nemecku gazdovia z počiatku len málo zemiakov dajú do obroka svojim koňom, pozdejšie dávajú menej obroku a viac zemiakov a konečne chovajú kone len samými zemiakami bez obroka. Parené zemiaky vsypú do suda, ktorý je opatrený pokrievkou, nalejú na ne vody, s ktorou ich pomocou tlka umiesia a v podobe hustej tekutiny vlejú ich koňom do válova, do ktorého už predbežne nasypali slamenej sečky. Mimo tohoto koňom v lete na noc dávajú zeleného krmu a v zime sena. Jestli gazda má dost zeleného krmu, tak zelený krm aj na poľudnie dá svojim koňom. Pre dva páry koní rátajú 50 klgr. zemiakov a na noc 75 kg. zeleného krmu. Že by sa od takéhoto krmenia koní zemiakami a zeleným krmivom koňom razťahly bruchá, to nemeckí gazdovia nespozorovali. Nemecké kone sú križovania východno-pruskej a západnej fajty, sú staré od 3 do 22 rokov a vysoké 158—166 centimetrov. Napriek ťažkej práci, ktorú tieto kone na vrchovatých krajoch, na hlinastej pôde konajú, pri takomto krmení sú vždy v dobrom mäse a pri sile, srst majú hladkú a lesklú a ani v práci sa veľmi nepotia. Zvláštne je ešte, že u koní častá kolika pri krmení ich zemiakami je veľmi zriedkavá a keď kôň aj dostane koliku, dostane ju len slabšiu.

CHYRNIK.

Jeho eminencia kardinál knieža-primas Uhorska, arcibiskup ostrih. dr. Ján Csernoch v najnovšom VI. obežníku cirkevnom, zodpovedne uzavretiu poslednej porady vysokého sboru biskupského, cieľom vďakov vzdávania za minulo-ročné úspechy dosiahle na bojištach a stáleho pokoja, na prvú nedeľu mesiaca mája, vo všetkých farnostach celého arcibiskupstva, ustanovuje všeobecné pristupovanie ku svätému Prijímaniu.

Z biskupstva košického. Svätý Otec Pápež Benedikt XV., na predostrenie osvieteného pána biskupa

košického, za pápežského čestného komorníka vymenoval Eduarda Sikorszkého, prépošta-farára v zemplinskom Gálséču.

Občiansky vojenský záslužný kríž. Jeho veličenstvo kráľ teraz schválil stanovy občianskeho vojenského záslužného kríža, ktorý v auguste lanského roku svojim najvyšším rozhodnutím založil. Týmto záslužným krížom budú vyznačené občianske osobnosti, ktoré si okolo napomoženia válčenia zásluhy nadobudly.

Žiaci v poľnom hospodárstve. Minister osvety tieto dni správcom elementárnych a stredných škôl poslal nariadenie, v ktorom ich upozorňuje, aby upozornili žiakov, jaký veľký význam má teraz výbavenie poľných prác. Minister správcom škôl poslal aj podrobnú úpravu o použití žiakov ku poľným prácam.

Devätnásť mesiacov, od 19. augusta roku 1914. nedal žiaden chýr o sebe Jozef Kreho, merašický mládenec, až teraz 17. marca potešil rodičov svojich s jednou karotkou, že je zdravý a v Rusku zajatý. Ale potešil s tým aj iných rodičov a ženy, ktorým deti, mužovia už dávno, ale predsa menej jako devätnásť mesiacov nič nepísali.

Sám si hrob vykopal Anton Mokoš, hrobár z Biskupovej (Nitr. st.). Jamu síce pre iného chystal, ale keď ju už dohotovoval, jedon bok hrobu sa naň zvalil a zakiaľ mu pomoc prišla, bol už mŕtvý. Komusi napadlo, aby mu nechali tú jamu . . ., že v takom hrobe málokto leží, čo by si sám bol vykopal . . . To všetci za pravdu uznali, pre toho druhého staršieho mŕtvého inú jamu vykopal a hrobára vložili do tej jamy, čo on vykopal.

Na čo sa obracajú katolícke kňazské majetky? Jágerský arcibiskup dr. Ludvik Szmrecsányi na znovuvystavenie Rusmi rozbúraných karpátskych obcí obetoval 2000, v lanskoročnú jaseň tiež na tento cieľ dal 5000 korún. — Veľkováradský biskup gróf Mikuláš Széchenyi sedemnásť učiteľom, prislúchajúcim pod jeho patronátstvo, bez toho že by to boli pýtali, povolil osobne po 400 kor., spolu 6800 korún ako válečnú podporu. — Päťkostolský biskup gróf Julius Zichy na nacionálny votívny kostol obetoval 2000 korún. — Dr. Tibor Hajdu, arciepát v Pannonhalme, pre katolícke válečné siroty obetoval 10.000 korún a kaplán Ludvik Makay 700 korún. — Franc Györkö, farár v obci Bata, na nový kostol tejto obce obetoval 10.000 korún.

Karpátske museum v Popráde malo lanského roku 296 navštevovateľov; knižnica jeho rozmnožila sa 266 sväzkami, sbierka starožitností 26 predmetami a oddelenie prírodnodejepisné 385 rozličnými hmyzmi.

Z ruského zajatia. Spišsko-riehvaldský gazda Ondrej Harendarčík z Tomska zo Sibirie nemecky píše svojmu duchovnému, že už mnoho karotiek dostal odneho a že teraz sú v Tomsku sami Slováci. 15. decembra datovaná karotka prišla do Riehvaldu 17. marca.

Železničiarri koš.-oderbergskej železnice v mesiaci februári pre rodiny narukovaných zamestnancov tejto železnice medzi sebou sossbierali 2934 korún.

Príkladná pokuta za zatajenie zbožia. Z Nitry oznamujú: V. F., kupca so zbožím, ktorý v Nitre mal uloženého 10 vagónov neoznameného jarcu, odsúdili na jedon mesiac do väzenia a na 400 korún peňažnej pokuty, okrem toho nariadili zhabanie neoznameného tovaru v cene 30.000 korún.

Najstarší uhorský kňaz. Ján Matusik, kňaz rádu piaristov a pensionovaný riaditeľ vyššej reálky v meste Déva, slávil tieto dni 101-ročné narodeniny pri pomerne dobrom duševnom a telesnom zdraví. Matusik je už 82 rokov členom rádu piaristov.

Stravovanie ku poľným prácam vyslaných vojakov. Tí gazdovia, ktorí žiadali vojakov ku poľným prácam, povinní sú starať sa o stravovanie vojakov a týchto sprevádzajúcich poddôstojníkov, ale zamestnávateľia zpäť dostanú peniaze, ktoré sú pri vojsku na stravovanie určené. Za prácu platia gazdovia dennú mzdu, jaká sa na patričnom mieste platí poľným robotníkom. Túto mzdu dostane aj dozor vedúci poddôstojník. Pri lesných prácach dostanú vojaci akkordovú mzdu, ale pri stravovaní a vôbec zaopatrení platné sú tie isté poriadky jako pri poľných robotníkoch.

Plat a žold našich zajatcov v Taliansku. Medzi uhorskou, rakúskou a talianskou vládou cestou spolku Červeného Kríža stalo sa dohodnutie ohľadom pláce pre našich dôstojníkov a žoldu pre mužov, ktorí padli do talianskeho a pre talianskych dôstojníkov a vojakov, ktorí padli do nášho zajatia. S ruskou vládou nebolo možno dohodnúť sa ohľadom vyplácania žoldu pre naše mužstvo nachodiace sa v zajatí.

Assentovanie landšturmistov v Rakúsku. Vo Viedni mestská rada ohlasom vyzvala tých, ktorí sa r. 1898. narodili, aby sa od 14. apríla do 1. mája dostavili pred assentujúce kommissie.

Odsúdený taliansky dôstojník. Z Lugana píšu, že taliansky vojenský súd odsúdil na 15 rokov do žalára poručíka Francesca Cara preto, lebo v rozhovore s jedným vojakom vyslovil sa, že terajšia vojna je nešťastím Talianska.

Výsledok upisovania štvrtej válečnej požičky v Nemecku. V Nemecku teraz sa skončilo upisovanie štvrtej válečnej požičky a finančný štátny sekretár Helferich 4. marca v ríšskom sneme sa zmienil o výsledku upisovania. Na štvrtú požičku upísali 10,400.000.000 mariek, nerátajúc tie obnosy, ktoré upísali vojaci na bojišti. Výsledok upísania 10 miliardov a 400 millionov mariek najlepšie dokazuje hmotnú silu nemeckého národa, ktorý dosiaľ v štyroch válečných požičkách na ciele vojny dal štátu 36 a pol miliardov mariek.

Vojenské vyznačenia. Zástavník Teodor Zavaczky, syn Adolfa Zavaczkého, pens. náčelníka spišsko-novovesského pozemkového úradu a kézmarský rodák kadét Michal Glaser, ktorí nachádzajú sa v ruskom zajatí, vyznačení boli teraz s medaillou hrdinskosti prvej triedy. Levočský obchodník Heinrich Nessler, titulárny strážmajster 25. spoločného peš. pluku, dostal korunný strieborný záslužný kríž na stužke medailly hrdinskosti.

Starý landšturmista a mladý kaprál. V jednej obci pri hlavnom meste na námestí cvičili starých landšturmistov päťdesiatnikov. Jeden mladý kaprál cvičí starých rekrútov a jednému z nich nežne vysvetľuje regulu.

— Otec, toto musíte takto urobiť.

Dôstojník počúva vyučovanie a upozorní mladého kaprála, že takto nežne sa nemusí shovárať s landšturmistom. Načo mladý kaprál odpovie:

— Poslušne meldujem, môjmu otcovi predsa len nemôžem grobianiť pred toľkými ľuďmi.

Hrdinská smrť. Z Rimavskej Soboty oznamujú: Dr. Eugen Juraskó, právnický praktikant rimavsko-sobotskej súdnej stolice, rezervný zástavník košického 9. honvédskeho pešieho pluku, majiteľ medailly hrdinskosti prvej triedy, hrdinskou smrťou zomrel pri haličskej obci Stroze. Rodina dala doviezť jeho mrtvolu do Rimavskej Soboty, kde ju koncom februára pochovali pri veľkej účasti spoločenstva a dôstojníckeho sboru 80. pešieho pluku. — Z Lubice (Spiš) píše: Na počiatku vojny narukovali všetci traja synovia lubického poľného dozorca Gustáva Scholtza. Jeden dostal sa pri oddaní Przemyslu do ruského zajatia, druhý padol pri Gorliciach a tretí bol tak ťažko ranený pri rieke San, že následkom toho 2. dec. 1914. zomrel a pochovaný bol v obci Zwierzyniec. Ako už prvú mrtvolu tam toho, tak dali rodičia i mrtvolu posledného doviezť do Lubice, kde ju 29. februára k boku brata uložili k večnému odpočinku. Hrdinskou smrťou zomreli bratia boli officieri. — Alexander Lux, poručík jedného bosensko-hercegovinského pešieho pluku, rodák zo spišskej Felkej, trafený nepriateľskou guľkou 22. febr. hrdinskou smrťou zomrel na južnom bojišti.

Vojenské vyznačenie. Spišsko-novovesský rodák Aladár Münnich, rezervný delostrelecký nadporučík, za hrdinské chovanie sa pred nepriateľom, vyznačený bol odznakom «Signum Laudis».

Proti ženám, ktoré vyhybajú práci. Na zasadnutí gazdovského výboru v Szigetvári hlavný slúžny okresu Ján Hegyessy oznámil, že v okrese uviedol nový poriadok, ktorým sa prekazí vyhybovanie robote a mnohé ľahko žijúce ženy prinútiť ku osožnej práci, čo je teraz v čas vojny veľmi potrebné. Hlavný slúžny totižto prišiel na to, že ženy a dcéry mladých gazdov, menovite tých, ktorí sú pri vojsku, ako aj také ženy, ktoré dostávajú vojenskú podporu, v Szigetvári deň po deň chodia zo sklepu do sklepu miesto toho, aby vo svojej domácnosti niečo robily. Hegyessy teda dal vybubnovať po obciach, že mimo utorku a piatku, kedy je trh, každú dedinčanku, ktorá bez každého cieľa bude chodiť po Szigetvári, policajti vyzvú, aby dokázala čo tam hľadá a keď sa nebude vedieť legitimovať, pre túženie ju potrescú a tým, ktoré dostávaly podporu, ďalšie podporovanie zastavia. — Tento poriadok by nezaškodil ani na daktorých iných miestach.

Válečné milodary. Nitriansky Katolícky Kruh zariadil domáci válečný večierok, ktorý pre obec «Mária-

falva», vystaviť sa majúcu v Karpátoch, priniesol 460 korún a katolícki veriaci mesta na nacionálny votívny kostol obetovali 300 korún. — Skalické r.-kat. hlavné gymnásium 15. marca zariadilo vlasteneckú slávnosť, ktorá priniesla čistého osohu 300 korún; ten obnos obrátiť k spomoženiu v tamojších nemocniciach umiestnených zotavujúcich sa ranených vojakov. — Ružomerské mníšky pre vojakov oslepnutých vo vojne obetovaly 130 a pre katolícke válečné siroty tiež 130 korún. — Prešovský ústav mníšiek na nacionálny votívny kostol obetoval 150 korún. — Štrbskí veriaci na válečný sirotinec obetovali 33 korún.

Filiálku Červeného Kríža utvorili 20. februára v Spišskej Belej, kde obecenstvo už aj doteraz vyvinulo v tomto smere peknú účinnosť; po vypuknutí vojny zariadili nemocnicu Červeného Kríža, ktorá cez jeden celý rok zadarmo účinkovala

Administratívny výbor spišskej stolice dňa 14. marca vydržoval zasadnutie. Správca financidirekcie oznámil, že v mesiaci februári úrár v spišskej stolici z dane a rozličných poplatkov, príjmov mal 959.626 kor., teda o 238.259 korún viac, ako v tom istom čase minulého roku. — Stoličný hlavný lekár oznámil, že vo februári vystúpil šarlach v 95 pádoch. Počet lekársko-policajných a stopujúcich pádov bolo 9. — Kráľovský škôldozorca v svojej zpráve udal, že pre nedostatok učiteľov v 34 ľudových školách niet vyučovania; pre rozličné nemoce na dlhší čas zatvoril museli óvody v Starej Lubovni, v Jablonove a vo Velbachoch a ľudové školy v Nedeci, v Starej Lubovni, v Jablonove a v Poráči; škôldozorstvo konalo 26 školských úradných navštívení; k doplneniu platu obecných a náboženských učiteľov minister náboženstva a výučby povolil 289.681 korún štátnej podpory. — Hlavný zverolekár oznámil, že zdravotnícky stav lichvy vo februári stal sa ešte prajnejším: koňský svrab prestáva a inej nákazlivej choroby nebolo; lichvací obchod bol čulý a bez prekážky.

Prvý máj — karpátskym dňom škôl. Minister výučby ku všetkým direktorom škôl krajiny upravil nariadenie, v ktorom nakladá, aby 1. mája predpoludním vo všetkých elementárnych a opakujúcich školách pre mládež zariadená bola slávnosť a aby z tejto príležitosti zodpovedným spôsobom líčený bol Karpátov veľký význam, ktorý sa uplatnil aj v terajšej svetovej vojne. «Skrze to chcem — hovorí minister — poskytnúť príležitosť, aby naši oduševnení učitelia a professori pestovali lásku k otčinskej zemi a zvláste k našim Karpátom». Po slávnosti zariadiť sa môžu zbierky pre karpátske obce, spustošené ruským vtrhnutím.

Obetavosť honvédov košického 9. pluku. 21 honvédov tohto pluku z bojišťa pre vojakov oslepnutých vo vojne poslalo 100 korún.

Smrť. V Spišskej Novej Vsi po dlhšej nemoci zomrel pensionovaný mestský hlavný horár Fridrich Strazniczky. V minulé dni zomrel tam i mestský účtovník Gejza Langsfeld v 54. roku života svojho.

Vyznačení dôstojníci košického 9. honvédskeho pešieho pluku. Ná uznanie hrdinského chovania sa pred nepriateľom vojenským záslužným križom tretej triedy s válečnou ozdobou vyznačení boli: kapitán Imrich Szidon, nadporučík Ernest Báró, rezervní poručíci Ondrej Schneider a Franc Marschalkó. Signum Laudis dostali: majór Franc Nyékhegyi, kapitáni Štefan Kovács, Rudolf Pósch a Jozef Esztel, nadporučík Alexander Papp, rezervní poručíci Julius Tóth, Jozef Lakatos, Štefan Ludmann, Hugó Huszár, Gejza Pálmai, Ladislav Ulm, Štefan Farkas a Vilhelm Czeiler.

Smrť. Grófká Klementína Karacsay, vdova po Jozefovi Rodakovszki, v 69. roku života svojho zomrela v Mníchove. V zosnulej manželka cis. a kráľ. komorníka, spišsko-markušovského veľkostatkára, Eugena Máriásseho, rodz. Anna Rodakovszka oplakáva svoju matku. Mrtvolu zosnulej grófký doviezť majú do Markušoviec a tam v rodinnej krypte uložiť na večný odpočinok. — Z Prešova oznamujú: Ignác Dessewffy, statkár, člen šárišského stolič. výboru, zomrel v 81. roku života svojho. — Jozef Múdry, r.-kat. učiteľ v spišskom Kolčove, po dvojdňovom trápení a pobožnom prijatí sv. sviatostí zomierajúcich, 12. marca zomrel v levočskej nemocnici v 59. roku života svojho; pochovali ho v Kolčove. — Vo Felkej (Spiš) 11. marca zomrel otec Alberta Szillayho, farára v lipovskom Proséku.

Osemnásť mesiacov nevedeli, že žije. Georg Dobler z mesta Baje ako válečný robotník službu konal v Przemysli a pri padnutí pevnosti dostal sa do ruského zajatia. Rodina jeho ani z Przemyslu nedostala od neho listu a už mysleli, že pri strielani Rusov na Przemysl aj on padol. Teraz neočakávane prišiel od neho list z Bercovki pri Bajkálskom jazere v Asii. Po 18 mesiacoch bol to jeho prvý list, ktorý napísal tohoročného prvého januára.

Hrdinská smrť. Z Košíc píše: Štefan Meliorisz, s vojenským záslužným križom vyznačený nadporučík a hrdinský bataillonkomandant 5. pešieho pluku, lanskoročného 18. marca hrdinskou smrťou zomrel v bukovinských bojoch a pochovali ho dočasne v parku ohocimierskeho kaštieľa. Rodina mrtvolu jeho dala doviezť do Košíc, kde ho teraz v rodinnej krypte uložili k večnému odpočinku.

Traja hrdinskí bratia. Lubickému (Spiš) meštánuvi Gustavovi Scholezovi troch synov vytrhla vojna z rodiny. Dvaja jeho synovia: honvédske nadporučík Desider a Béla padli a teraz odpočívajú už obidvaja v lubickom cintoríne, tretí: poručík Eugen ale pri odovzdaní Przemyslu dostal sa do ruského zajatia.

Zaštepnenie cigánov. Minister vnútra vydal nariadenie, aby policajné vrchnosti pochytily kočujúcich cigánov a aby ich dali zaštepiť proti sypaniciam, lebo sa dokázalo, že na mnohých miestach kočujúci cigáni šírili nákazu.

V šárišskej obci Kolossó za učiteľku vyvolili Annu Barabás, ktorá doteraz účinkovala vo spišskom Fridmane.

O chytenej šalbiarskej učiteľke, ktorá teraz sedí v žalári levočskej kráľ. súdnej stolice, budapešťanská polícia ustálila, že sa volá Juliška Slanyina, ktorá pre túľanie a iné zločiny vykázaná je z územia hlavného mesta. Levočská polícia pokračuje teraz vo vyšetrovaní po celej krajine, aby na javo vyšly všetky zločiny šalbiarskej ženskej a aby tá zrkazená duša obsiahla zásluženú zemskú pokutu.

Mrtví a ranení.

(Číslo, stojace za menom, označuje kompániu, v ktorej patričný slúžil. Za menom stojaci † znamená, že dotýčny zomrel a za menom stojaca písmena «z» znamená, že patričný je zajatý. Všetci, pri ktorých niet žiadnej poznámky, sú ranení.)

Z 90. spoločného pešieho pluku: Andrusz Pavel (Korlátkő) 4 †, Balas Juraj (Kelebény, st. trenčianska) 3. náhr. komp., Ganik pešiak 4, Gwardian Jozef (Szentistván) 3. náhr. komp., Harcula Franc (Malacka) 4 †, Jozek Jozef 4, Kakučka Andrej 4 †, Kardinar Andrej 4 †, Kozar Štefan (Bucsány) 3. náhr. komp., Krátky Pavel 3. náhr. komp. †, Kričo Štefan 3. náhr. komp., Kubica Jozef 4, Kuna Michal (Nagylévárd) 4, Kuznik Viktor 4, Lukačik Maximalian 4, Martinkovič Jozef (Székelyfalva) 3. náhr. komp., Madriarski Ján (Ótura) 3, Michalik Jozef 4, Miklo Gabriel 3. náhr. komp., Milanec Andrej 3, Moik (?) Karol (Trencsénmakó) 4 †, Pollak Ján 4 †, Porubčan Štefan (Felsőszalatna) 2. náhr. komp., Prorok Jozef Samaj (?) st. trenčianska 3, Vrabel Ján 3. náhr. komp., Zemann Pavel 4.

Z 101. spoločného pešieho pluku: Kiss Adalbert poručík v reserve 8, Mayer Ján 3, Mirga Andrej (Svábfalva) 15. maršbat., Najgság (?) Martin (Szepesváralja) 15. maršbat. †, Oračko Štefan (Maldur (?) Spiš) 15. maršbat., Pista Jozef (Kakaslomnic) 16, Polák Jozef (Kiskerény) 15. maršbat., Šariski Michal (Csütörtök-hely) 15. maršbat., Vančo Štefan 15. maršbat., Veverica Jozef (Černova) 12, Závocky Teodor (Osztonya) 12, Zsiga Karol (Káposztafalva) 15. maršbat.

Z 19. spoločného pešieho pluku: Chromy Jozef (Menyhe, st. nitrianska) 5 z., Holes Ján (Család, st. nitrianska) 9 z., Podolsky Franc (Vedrőd, st. prešporská) z.

Z 25. spoločného pešieho pluku lučenského: Alexa Ján (Jolsva) 13, Ambrusz Michal (Kálnó) 4 z. (zomrel v zajatí), Bedécs Karol (Alsófalva, Gemer) 15, Gazdik Georg (Gregor) (Hédél) 15, Gregus Franc (Zagyvapál-falva) 13, Hendrik Ladislav (Alsóhangony) 13 †, Hubai Franc 13, Krudi Juraj (Dobronya) 13, Kutni Ján (Bacur) 13, Ponyiczky Pavel (Mátyásfalva) 13 †, Sáf-rány Adalbert (Málé, Gemer) 13, Strečok Jozef (Perhát) 14, Toth Michal (Mančo) (Mátraszele) 15, Vanga Pavel (Dobronya) 13.

Z 29. jagerského bataillonu: Adamik Juraj 3, Hrutka Juraj 2, Machava Ján 4, Mikula Andrej 4 †, Petrás Jozef 2 †, Rezsutyik Martin (Málnapatak) 1 †, Strinko Juraj 4, Tkatsik Ján 2.

Zo 4. uhorského landšturm. pešieho pluku : Lavró Ján (Özdöge, st. nitrianska) 7.

Z 11. jágerského bataillonu : Farkas Ludvik (Sósliget, Novohrad) 3 ₺, Gubovič Jozef (Peröcsény) 1, Hajdu Karol (Andód) 2 ₺, Kapala Ján (Berczel, Novohrad) 2, Vastag Štefan (Keszeg) 2 ₺.

Z 1. spoločného pešieho pluku : Mauksch Rudolf jednoročný dobrovoľník tit. frajter (L.-szentmiklós) 2.

Z 15. uhorského landšturm. pešieho pluku : Minárik Štefan (Trencsén) 9. náhradná kománia z., Minárech Pavel (Borsós) 9. náhr. komp. z., Neumann Bence (Nagykolos) 6. náhr. komp. z., Nižnik-Dzurek Jozef (Felsőzubrica) 7. náhr. komp. z., Obert Michal (Kisré-

pény) 5. náhr. komp. z., Obert Pavel (Kisrépény) 5. náhr. komp. z., Oberta Michal (Sztrecsény) 10. náhr. komp. z., Okkel Ján Tomáš (Jánosfalu) 8. komp. z., Ondrstyjn Matej (Szalonce) 2. náhr. komp. z., Oravec (Alsóricsó) 7. náhr. komp. z., Oravik Štefan (Nemeskvassó) 7. náhr. komp. z., Pagáč Pavel (Szotinafalva) 9. komp. z., Paulačka Sylvester (Vágmogyoród) 2. komp. z., Pejko Pavel (Zliechov) 2. komp. z., Piatek Tomáš (Szaniszló falva) 8. náhr. komp. z., Piszony Matej (Vitanova) 8. náhr. kmp. z. (totožnosť presne nie ustálená), Plačko Štefan (Berezó) 9. náhr. komp. z., Podmanik Michál (Szkacsány) 6. komp. z.

(Pokračovanie nasleduje.)

Amerikánsky

„Texas“ ručný mlynek

„Texas“ ručný mlynek je najlepší a najlacnejší mlynek prítomnosti, mele každé zrnó, kukuricu pšenicu, ovos, jačmeň, fazulu, žaluť atd. Na „Texas mlynku“ zdarma prevezmem každú opravu a za každý dobre stojím.

Cena 38 korún

ALOIS KIRÁLY následníka

Alexander Király

BUDAPEST, VI., Felsőerdősor-u. 6.

Ja Anna Csillag

s mojimi 185 cm. obrovskej dĺžky LOREY VLASNI, ktoré som dosiahla 14 mesačným upotrebovaním vlastného vynálezu masť. Toto je jediný osvedčený prostriedok proti prehnutiu kupodperovanu rastenia a posilneniu pody vlasov. — Pri mužskými v krátkom čase pôsobí rastenie hustej brady, vlasom a brade dodá prirodzeného lesku a ľahkej ohybnosti a do najvyššieho veku chráni pred časným ošedivením

Cena teglika: 4, 6 a 10 kor.

Poštové zásielky vybavujú sa každodenne, pri voprednom zaslaní obnosu alebo s poštovou dobierkou, do všetkých krajov sveta bezprostredne z dielne, kam všetky objednávania upraviť treba.

ANNA CSILLAG, Viedeň,

Kohlmarkt 20.

Vyborné šijacie stroje,

tak tiež bycikle a gramofóny vo veľmi ľávných cenách na sklade má

JOZEF HABAN
Budapest, VII., Almásy-tér 14.

Pýtojte si veľký obrázkový cenník zdarma.

Oznamy prijíma administracia „Krestan“

BUDAPEST,
Szentkirályi-utca 28.

Telefon: 118-44.

Telefon: 118-44.

Augusta rýchlej pomoci Základiny válečného poistenia trieda

Budapest, V., Vilmos-császár-ut 72.

na pád smrti

našich na bojišti nachodiacich sa vojakov, po čas ich tam alebo kdekoľvek inde udaného sa odumretia, „Phoenix“ poistujúcou spoločnosťou vystavené obligácie do vojny narukovaných

vdovám a sirotám

1000 korún poistuje za 45 korún, keď patrí ku landšturm a za 70 korún, keď stoja v aktívnej službe alebo patria ku reserve.

Poistenie znef môže len po 40 tisíc korún, osobné predstavenie sa není potrebné, bo poistenie aj zastupiteľom môže byť prevedené.

Lekárske preskúmanie sa nežiada. Doplatok na praeium je vytvorený. Poistenie platné ja na jeden rok a vstúpi do života hneď po vyplatení praeie. Summa posial prevedených poistení činí 180 millionov korún.

Ďalším vysvetlením ochotne poslúži :

Augusta rýchlej pomoci Základiny válečného poistenia trieda

V., Vilmos császár-ut 72.

51 rokov v obchode, vyzkúmane dobrá osada na kosity.

Nikto nikdy nemal lepšej kosity, ako je naša

Bazilika zlato-kosa.

Nesľubujeme nebo a zem, každému ale, kto s dôverou obráti sa ku nám, pošleme takú trvanlivého ostria zlatú kosu, za ktorú nás požehnávať bude. Tieto kosity už od 50 rokov rozposielame najväčším pántvam a mnoho tisíc hospodárom. Zárukou dobre stojíme za každú kosu a nesodpovedné zameníme zdarma. — Cena jednej „Bazilika zlatej kosity“ s poštovou dobierkou :

	70	75	80	85	90	95	100	110 cm.
Cena 1 kosity	2.40	2.50	2.60	2.70	2.80	2.90	3.—	5.90 kor.

Cena 1 kusa Bazilika diamantovej osielky 1.50 kor. Takej nikdy nebolo. Zvláštne upozornenie pre sbierateľov kupcov na kosity. Pri kúpe 10 kusov kós 1 kus posielame zdarma. Pri kúpe 30 kusov, zdarma posielame 3 kosity alebo jeden výborný 6 výstr. revolver, alebo jeden opravde postriebrený metalový križ. Prosíme na každý pád žiadať si náš veľký obrázkový cenník. Zdarma ho pošleme a každému spôsobíme s ním veľkú radosť. — K dostaniu v obchode: **Jozef Marosi a Syn.** Esztergom 15. číslo. 51 ročná osada na kosity a veľký obchodný dom.